

Obligaciono pravo — opći dio — sudska praksa Bosne i Hercegovine (1. dio)

Član 12. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVORNA STRANA KOJA SE PRILIKOM ZAKLJUČENJA UGOVORA PONAŠALA SUPROTNO NAČELU SAVJESNOSTI I POŠTENJA NE MOŽE ZBOG TOGA ZA SEBE ISHODITI POVOLJNU PRAVNU POSLJEDICU U VIDU OSLOBAĐANJA OD IZVRŠENJA PREUZETIH UGOVORNIH OBAVEZA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 091707 14 Rev od 06.04.2017. godine.

Član 103. i član 117. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVOR O KUPOPRODAJI STANA ZAKLJUČEN IZMEĐU PARNIČNIH STRANAKA NIJE NIŠTAV ZBOG RADNJI SA ELEMENTIMA PREVARE KAO KRIVIČNOG DJELA TREĆIH LICA, KOJIMA JE PRODAT. U KRIVIČNOM POSTUPKU JE UTVRĐENO POSTOJANJE PREVARE U POGLEDU VALJANOSTI DOKUMENTACIJE ZA PRODAJU STANA, TE JE U PRESUDI KAO BIĆE TOG KRIVIČNOG DJELA UTVRĐENO POSTOJANJE PREVARE U ODNOSU NA ČINJENICU VALJANOSTI DOKUMENTACIJE ZA PRODAJU STANA. PARNIČNI SUD JE S OBZIROM NA ODREDBU ČLANA 12. STAV 3. ZPP-A, VEZAN UTVRĐENJEM POSTOJANJA PREVARE KAO BIĆA KRIVIČNOG DJELA U PRAVOSNAŽNOJ OSUĐUJUĆOJ KRIVIČNOJ PRESUDI.

USLJED PREVARE, KAO MANE VOLJE, KOD ZAKLJUČENJA UGOVORA MOŽE SE TRAŽITI PONIŠTENJE UGOVORA U ROKU IZ ČLANA 117. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA, A NE UTVRĐENJE NIŠTAVOSTI PO ČLANU 103. STAV

1. ISTOG ZAKONA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 048137 14 Rev od 09.02.2017. godine).

Član 197. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

ODREDBA ČLAN 197. STAV 2. ZOO NE SPRIJEČAVA NASLJEĐIVANJE NAKNADE MATERIJALNE ŠTETE U VIDU OSIGURANE SUME, UKOLIKO JE ISTA DOSPJELA I OVAJ DOSPJELI IZNOS MOŽE SE PRENIJETI NA NASLJEDNIKE.

Iz obrazloženja:

Između parničnih stranaka je sporno da li je tužitelj aktivno legitimisan potraživati naknadu koja se odnosi na medicinski tretman njegovog oca, izvršen u inostranstvu za vrijeme važenja police putničkog zdravstvenog

osiguranja. Prema članu 897. ZOO ugovorom o osiguranju osiguratelj obavezuje da ako se dogodi događaj koji predstavlja osigurani slučaj, isplati osiguraniku ili trećoj osobi naknadu, odnosno ugovorenu svotu ili učini nešto drugo. Ne može se prihvatiti osnovanim prigovor revizije o pogrešnoj primjeni materijalnog prava kroz navode da cijeneći zaključeni ugovor o osiguranju, da se radi o pravima koja su vezana za ličnost osiguranika, pa da potraživanje naknade nematerijalne štete, shodno članu 204. ZOO, na nasljednike prelazi samo ako je priznata pravosnažnom sudskom odlukom ili pismenim sporazumom. Navedeni ugovor o putničkom zdravstvenom osiguranju spada u kategoriju ugovora o osiguranju lica, međutim isplatom ugovorene sume pokrivaju se vidovi materijalne štete koju je oštećeni pretrpio zbog nastupanja osiguranog slučaja. Pravo na naknadu ima karakter ličnog prava koja su i vezana za ličnost oštećenog lica, međutim, iznos naknade koji je dospio do trenutka smrti predstavlja već određenu imovinu oštećenog lica, tako da se ne radi o prenošenju prava koje je pripadalo oštećenom, na njegove nasljednike, već o nasljeđivanju materijalne štete koja je već dospjela, kako je ovo neprenosiva tražbina, to ne znači da je ujedno i nenasljeđiva tražbina. Naime, odredba člana 197. ZOO ne sprječava nasljeđivanje naknade materijalne štete u vidu osigurane sume, ukoliko je ista dospjela i ovaj dospjeli iznos može se prenijeti drugoj osobi u konkretnom slučaju tužitelju kao zakonskom nasljedniku oštećenog lica. Dakle, kako je materijalna šteta koja se ogleda u troškovima medicinskog tretmana dospjela prije smrti oštećenog lica, radi se o imovini, to se prema odredbi člana 2. Zakona o nasljeđivanju može nasljeđivati.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 072092 14 Rev od 20.04.2017. godine).

Član 200. Zakona o obligacionim odnosima i član 437., 439. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

KADA JE KRIVIČNI POSTUPAK ZAVRŠEN PRESUDOM KOJOM JE OPTUŽENI (KONKRETNO TUŽITELJ) OSUĐEN NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 MJESECI, TO POKAZUJE DA JE PRITVOR U KOJEM JE TUŽITELJ PROVEO DUŽI PERIOD (KONKRETNO 8 MJESECI I 10 DANA) OD VEĆ IZDRŽANE KAZNE BIO NEPOTREBAN, PA TIME I NEUTEMELJEN, PA JE I OSNOV ZA NAKNADU ŠTETE IZRAVNO VEZAN ZA ISHOD KRIVIČNOG POSTUPKA. U TAKVIM OKOLNOSTIMA SE UOPĆE NE POSTAVLJA PITANJE ZAKONITOSTI PRITVORA, JER JE BIO ODREĐEN U SKLADU SA ZAKONOM, ALI SVAKA OSOBA PREMA KOJOJ SE POSTUPAK ZAVRŠI NA NAČIN NAVEDEN U ČLANU 439. STAV 1. TAČKA D) ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA IMA PRAVO NA NAKNADU ŠTETE, JER JE IZREČENA KAZNA TUŽITELJU BILA MANJA OD VREMENA PROVEDENOG U PRITVORU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 071623 14 Rev od 03.03.2017. godine).

Član 201. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

TRAJNIJOM ZAJEDNICOM ŽIVOTA U SMISLU ODREDBE ČLANA 201. STAV 2. ZOO, NEVEZANO ZA PROSTOR STANOVANJA, SMATRA SE I VRIJEME KOJE SU BRAĆA PROVODILA NA ISTOM POSLU U RUDNIKU, IZLAŽUĆI SE ISTOJ OPASNOSTI, BRIZI I STRAHOVIMA ZA ŽIVOT DRUGOG, PRI ČEMU JE DOMINANTNA NJIHOVA EMOCIONALNA POVEZANOST I BLISKOST.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 116275 16 Rev od 24.01.2017. godine).

Član 630, 633. stav 1. 2. i 634. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

IZVOĐAČ RADOVA (PO OSNOVU UGOVORA O GRAĐENJU), IMA PRAVO NA NAKNADU ZA RADOVE KOJE JE IZVEO Odstupanjem od projekta samo ukoliko ima pismenu saglasnost naručioca za odustajanje od radova predviđenih projektom. Tu saglasnost ne može zamijeniti saglasnost nadzornog organa naručioca ukoliko nadzorni organ nema pismenu saglasnost naručioca – investitora za odstupanje od ugovorenih radova (predviđenih projektom). Pismena saglasnost nije nužna u slučaju kada izvođač radova odstupi od projekta na izričit zahtjev investitora koji zahtjev mora biti konstatovan u građevinskoj knjizi i potpisan od strane investitora, kao i radova predviđenih članom 634. stav 1. ZOO.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 51 0 Ps 031258 13 Rev od 09.03.2017. godine).

Član 919. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima

VISINA MATERIJALNE ŠTETE NASTALE NASTUPANJEM OSIGURANOG SLUČAJA NA PUTNIČKOM AUTOMOBILU OSIGURANOM PO KASKO POLICI SE UTVRĐUJE I NAKNAĐUJE U SKLADU SA PRAVILIMA UVJETA ZA KASKO OSIGURANJE, U SKLADU SA KOJIMA, SLIJEDOM UGOVORNOG ODNOSA PROIZAŠLOG OSNOVOM POLICE OSIGURANJA, SU ISTI SASTAVNI DIO KASKO POLICE OSIGURANJA, A NE PO OPĆIM PRAVILIMA O NAKNADI ŠTETE.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA NA NAVEDENU MATERIJALNU ŠTETU TEČE POČEV OD DANA ZAKLJUČENJA GLAVNE RASPRAVE.

U ovoj pravnoj stvari se radi o zahtjevu iz osnova ugovora o kasko osiguranju, a ne o zahtjevu za naknadu štete, pa osigurateljeva obaveza plaćanja kamata, zato što je zakasnio isplatiti ugovorenu svotu po ugovoru za dobrovoljno osiguranje, ne teče od dana štetnog događaja, odnosno u konkretnom slučaju od 07.12.2009. godine, već od trenutka kada je osiguravatelj zakasnio sa izvršenjem svoje obaveze u smislu člana 919. stav 1. i 2. ZOO, prema kojoj proizilazi kada se dogodi osigurani slučaj osiguravatelj je dužan isplatiti naknadu ili svotu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti dulji od 14 dana računajući od kada je osiguravatelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio. Ali ako je za utvrđivanje postojanja osiguravateljeve obaveze ili njezina iznosa potrebno stanovito vrijeme, taj rok počinje teći od dana kada je utvrđeno postojanje njegove obaveze i iznosa.

Kako je u ovoj pravnoj stvari bilo potrebno provesti vještačenje kako bi se utvrdila visina štete, a visina štete je utvrđena na ročištu na kojem je zaključena glavna rasprava, to obaveza tuženog na plaćanje zakonskih zateznih kamata ne teče od dana nastanka štete, 07.12.2009. godine, već od dana kada je zaključena glavna rasprava, a to je 27.01.2014. godine.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 Ps 014363 15 Rev od 30.11.2017. godine).

Član 1065. Zakona o obligacionim odnosima

KADA UGOVOR O DUGOROČNOM KREDITU ZAKLJUČI BANKA KAO KREDITOR SA KORISNIKOM KREDITA, I SA PRAVNIM SUBJEKTOM KAO SUDUŽNIKOM (JEMCEM) KOJI JE SVOJIM PEČATOM I POTPISOM OVLAŠTENIH LICA ZA ZASTUPANJE U UGOVORU PREUZEODGOVORNOST ZA OBAVEZE KORISNIKA KREDITA, TADA VLASNICI SUDUŽNIKA NISU AKTIVNO LEGITIMISANI ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA NAKNADU ŠTETE ZBOG NEPOŠTIVANJA UGOVORA, NESAVJESNOG I NEPROFESIONALNOG POSLOVANJA BANKE. VLASNICI PRAVNOG SUBJEKTA SE NE MOGU DOVESTI U VEZU SA PRAVNIM ODNOSOM KREDITORA I SUDUŽNIKA PREMA UGOVORU O KREDITU, A NITI SE OSNOV TUŽBENOG ZAHTJEVA MOŽE ZASNIVATI NA IZVANUGOVORNOM ODNOSU ZA NAKNADU ŠTETE NA KOJEM TUŽITELJI TEMELJE ZAHTJEV. AKTIVNO LEGITIMISAN MOŽE BITI SAMO PRAVNI SUBJEKT KOJI U UGOVORU O KREDITU IMA POZICIJU SUDUŽNIKA I KOJI EGZISTIRA, PA SVE DOK POSTOJI KAO PRAVNI SUBJEKT, NJEGOVI OSNIVAČI I VLASNICI NISU OVLAŠTENI DA LIČNO TRAŽE EVENTUALNA POTRAŽIVANJA FIRME.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 098627 17 Rev od 09.11.2017. godine).

Član 901., 902. i 919. Zakona o obligacionim odnosima u vezi sa čl. 11. stav 1. i 6. članom

17. Uslova za kasko osiguranje motornih vozila

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO PO KASKO OSIGURANJU ODGOVORA SAMO U VISINI POLICE OSIGURANJA. U SLUČAJU KADA OSIGURATELJ PRILIKOM ZAKLJUČENJA UGOVORA NE PRIJAVI OSIGURANJE DODATNE OPREME NA VOZILU I KADA NE PLAĆA PREMIJU OSIGURANJA NA VRIJEDNOST TE DODATNE OPREME NE MOŽE NI ZAHTIJEVATI NAKNADU ŠTETE U SLUČAJU OŠTEĆENJA ILI KRAĐE VOZILA I ZA TAJ DIO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 63 0 P 017567 13 Rev od 17.05.2016. godine).

Član 89. stav 1., član 91. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

AKO TREĆE LICE NIJE ZNALO NITI JE MOGLO ZNATI DA JE PUNOMOĆNIK PREŠAO GRANICE UGOVORENIH, ODNOSNO DATIH MU OVLAŠĆENJA I UPUTSTAVA, OBAVLJENI PRAVNI POSAO DOVEO BI DO ZASNIVANJA PRAVNOG ODNOSA IZMEĐU VLASTODAVCA I TREĆEG LICA. VLASTODAVAC ĆE TAJ PRAVNI POSAO MORATI PRIZNATI ZA SVOJ I PREUZETI OBAVEZE I PRAVA KOJI ZA NJEGA PROIZILAZE IZ OVOG PRAVNOG POSLA.

VLASTODAVCU OSTAJE NA RASPOLAGANJU SAMO PRAVO DA ZAHTJEVA NAKNADU ŠTETE OD PUNOMOĆNIKA KOJA MU JE NA TAJ NAČIN PROUZROKOVANA. MEĐUTIM, AKO JE TREĆE LICE ZNALO ILI MORALO ZNATI DA JE PUNOMOĆNIK PREŠAO GRANICE DATOG MU OVLAŠĆENJA ILI POSTUPIO PROTIVNO DATIM MU UPUTSTVIMA, OBAVLJENI PRAVNI POSAO NEĆE IMATI DEJSTVO PREMA VLASTODAVCU, T.J. NEĆE SE SMATRATI NJEGOVIM, NEĆE GA OBAVEZIVATI.

U ovoj pravnoj stvari radi se o razrješenju pravnih odnosa nastalih između tužitelja i prvotuženog zaključenjem ugovora o punomoćstvu, te izvršenjem tog ugovora, tj. obavljanjem pravnog posla, koji je bio predmet ugovora o punomoćstvu, obligacionog odnosa između vlastodavca, odnosno punomoćnika sa trećim licem, drugotuženim.

Sporno pravno pitanje koje se pojavljuje u ovoj, revizijskoj fazi postupka, jeste pitanje da li je punomoćnik postupio protivno datom ovlaštenju pri obavljanju pravnog posla i da li je obavljeni pravni posao doveo do zasnivanja pravnog odnosa između vlastodavca – tužitelja i trećeg lica – drugotuženog.

Dakle, radi se o ugovoru o punomoćstvu kojim tužitelj ovlašćuje prvotuženog da u njegovo ime i za njegov račun, kao njegov punomoćnik, proda stan tužitelja i o ugovoru o kupoprodaji nekretnina kojim prodavac, tužitelj zastupan po punomoćniku prvotuženom prodaje svoj stan u Sarajevu kupcu, drugotuženom. Uvidom u punomoć, kao pismenu izjavu vlastodavca i dokaz o postojanju konkretnog ugovora o punomoćstvu, sačinjenom u Sarajevu 04.04.2003. godine, ovjerena kod Osnovnog suda u Srpskom Sarajevu pod brojem Ov 1049/03, nižestepeni

sudovi utvrđuju da tužitelj naročito ovlašćuje V.M.: „Da može za moj račun i u moje ime prodati moj stan u ul. ... stan broj 14, koji se sastoji od trpezarije, dnevnog boravka i soba i nus prostorije. Da može prenos vlasništva, knjiženje izvršiti po uplati pansiona broj 5 kod AD „K.“ S. Da kupca može uvesti u posjed stana i uzeti nadoknadu za prodati stan.“ Izvršenjem ugovora o punomoćstvu prvotuženi, punomoćnik tužitelja i prodavca zaključuje sa drugotuženim, kupcem 07.04.2003. godine Kupoprodajni ugovor o prodaji stana ovjeren pod brojem Ov 1989/03 07.04.2003. godine kod Općinskog suda Sarajevo II za kupoprodajnu cijenu od 40.000,00 KM, koja se prema odredbi člana 2. tog Ugovora prodavcu isplaćuje odmah po potpisivanju ugovora i ovjeri potpisa od strane nadležnog suda. Članom 5. Ugovora određeno je da je prodavac saglasan da kupac može na osnovu ugovora i bez njegove posebne saglasnosti (*clausula intabulandi*), a kada se zato stvore zakonski uslovi u svim evidencijama o vlasništvu na nekretninama, koje se vode kod sudova i drugih državnih organa i organizacija izvršiti u svoju korist (na svoje ime) prenos prava vlasništva na nekretninama iz člana 1. Ugovora. U postupku pred nižestepenim sudovima utvrđeno je da je drugotuženi kao kupac kupoprodajnu cijenu iz ugovora platio punomoćniku tužitelja, da je uveden u posjed stana i da se upisao kao vlasnik stana 1/1 u Knjizi položenih ugovora Općinskog suda u Sarajevu. Takođe je utvrđeno da je cijena pansiona broj 5 iznosila 28.000 eura, da punomoćnik tužitelja nije izvršio uplatu cijene pansiona, niti da je primljenu cijenu iz kupoprodajnog ugovora predao prodavcu, da je presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-K-06-000595 od 25.12.2006. godine (pravosnažna 22.02.2007. godine) V.M. oglašen krivim za počinjeno produženo krivično djelo prevare i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci. Istom presudom krivični sud je usvojio imovinsko pravni zahtjev oštećenih i obavezao optuženog da oštećenim isplati štetu i to tužitelju u iznosu od 56.000,00 KM.

Članom 89. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (dalje – ZOO) propisano je da je punomoćje ovlaštenje za zastupanje koje vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku, dok stav 2. istog člana propisuje da su postojanje i obim punomoćja nezavisni od pravnog odnosa na čijoj je podlozi punomoćje dato.

Prema odredbi člana 91. stav 1. ZOO punomoćnik može poduzimati samo one pravne poslove za čije je poduzimanje ovlašten.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, posebno da primljenu kupoprodajnu cijenu punomoćnik tužitelja nije iskoristio za uplatu pansiona broj 5 kod AD „K.“ S., a što je bio uslov za prenos prava vlasništva na kupca stana, da je prenos prava vlasništva izvršen neovisno od tog uslova, nižestepeni sudovi zaključuju da je kupoprodajni ugovor zaključen mimo punomoći zbog čega da je ništav u smislu odredbe člana 103. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, a što je osnov za usvajanje tužbenog zahtjeva.

Pravni zaključak nižestepenih sudova po ocjeni ovog suda nije pravilan.

Izvršenje ugovora o punomoćstvu od strane punomoćnika, tj. obavljanje pravnog posla od punomoćnika sa trećim licem u ime i za račun vlastodavca može imati različito dejstvo.

Tužitelj svoj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnjama da zaključen ugovor o kupoprodaji stana, koji je punomoćnik zaključio sa drugotuženim, pravno ne obavezuje tužitelja kao vlastodavca, iako ga je punomoćnik obavio u ime i za račun vlastodavca, jer da se punomoćnik nije kretao u granicama datih mu ovlašćenja i uputstava pri obavljanju pravnog posla.

Za ocjenu osnovanosti postavljenog tužbenog zahtjeva značajno je da li se punomoćnik kretao u granicama ovlašćenja i uputstava navedenih u ugovoru, odnosno datih mu od vlastodavca ili nije, te da li je treće lice pri zaključenju pravnog posla bilo savjasno ili nije.

Ovaj sud zapaža da u punomoći opisana posebna ovlašćenja za prodaju stana nisu jasno definisana, da nije određena cijena stana i da su ovlašćenja prema utvrđenim uputstvima bila da je ugovorena cijena pansiona sa AD „K.“ iznosila 28.000 eura, što bi upućivalo i na cijenu stana, a koji podatak kupac nije mogao znati, nego je obavezan na isplatu cijene iz ugovora. Ako treće lice nije znalo niti je moglo znati da je punomoćnik prešao granice ugovorenih, odnosno datih mu ovlašćenja i uputstava, obavljeni pravni posao doveo bi do zasnivanja pravnog odnosa između vlastodavca i trećeg lica. Vlastodavac će taj pravni posao morati priznati za svoj i preuzeti obaveze i prava koji za njega proizilaze iz ovog pravnog posla. Vlastodavcu ostaje na raspolaganju samo pravo da zahtjeva naknadu štete od punomoćnika koja mu je na taj način prouzrokovana. Međutim, ako je treće lice znalo ili moralo znati da je punomoćnik prešao granice datog mu ovlašćenja ili postupio protivno datim mu uputstvima, obavljeni pravni posao neće imati dejstvo prema vlastodavcu, tj. neće se smatrati njegovim, neće ga obavezivati. Treće lice je poslovalo nesavjesno, pa je dužno i da snosi posljedice nesavjesnog poslovanja. Na vlastodavcu, u predmetnom slučaju tužitelju, je teret dokazivanja da je treće lice znalo ili moglo znati da je punomoćnik prešao granice datog mu ovlašćenja.

U predmetnom sporu, po ocjeni ovog suda, punomoćnik tužitelja koji je učinio krivično djelo prevare, koji je stan tužitelja prodao po nižoj cijeni od cijene prema uputstvima od vlastodavca za kupovinu pansiona broj 5 i koji primljeni iznos cijene po zaključenom ugovoru sa drugotuženim nije predao vlastodavcu, je postupao nesavjesno i njegovo nesavjesno postupanje je dovelo do njegove odgovornosti vlastodavcu kome je prouzrokovana šteta, a što je utvrđeno pravomoćnom krivičnom presudom kojom je i obavezan da štetu isplati tužitelju.

Tokom postupka tužitelj nije dokazao da je drugotuženi, kupac bio nesavjestan, da je znao ili mogao znati da punomoćnik tužitelja postupa prevarno i mimo datih ovlašćenja i uputstava. To ne proizilazi iz uslova u punomoći o prenosu prava vlasništva, jer tužitelj nije dokazao da je kupac znao ili mogao znati kolika je cijena pansiona i da punomoćnik neće izvršiti uplatu pansiona, odnosno da je nije izvršio po prijemu cijene prodatog stana.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 041666 14 Rev od 12.05.20015. godine)

Član 360. Zakona o obligacionim odnosima

PRILIKOM ODLUČIVANJA O PRIGOVORU ZASTARJELOSTI POTRAŽIVANJA, ZA PRAVILNU PRIMJENU MATERIJALNOG PRAVA, POTREBNO JE UTVRDITI ČINJENICE KADA JE ZASTARJELOST POČELA TEČI, DA LI JE BILO EVENTUALNIH ZASTOJA ZASTARJEVANJA I KADA JE DOŠLO DO PREKIDA ZASTARJELOSTI. PRI TOME JE IRELEVANTNO ZA KOJI VREMENSKI PERIOD JE POSTAVLJEN TUŽBENI ZAHTJEV, TJ. DA LI JE TUŽBENI ZAHTJEV POSTAVLJEN NA PERIOD KOJI JE KRAĆI OD ZASTARNOG ROKA KOJI SE IMA PRIMIJENITI NA KONKRETAN SLUČAJ.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu troškova korištenja poslovnog prostora tužitelja, naknadu troškova za utrošenu vodu, naknadu troškova PTT usluga, naknadu troškova za odvoz smeća, na ime utrošene električne energije i na ime naknade za plate radnicima tužitelja, a sve za vremenski period od 21.05.1997. do 01.01.2000. godine.

Tužba u ovoj pravnoj stvari je podnesena dana 21.05.2001. godine, a tuženi je u toku postupka istakao materijalnopравни prigovor zastarjelosti potraživanja. Odlučujući o tom prigovoru prvostepeni sud nalazi da je isti djelimično osnovan i odbija zahtjev tužitelja za isplatu svih potraživanja koja su dospjela do 21.05.1998. godine, zauzimajući pravni stav da se u konkretnom slučaju ima primjeniti trogodišnji rok zastarjelosti iz odredbe člana 374. Zakona o obligacionim odnosima (reguliše pitanje zastare međusobnih potraživanja pravnih lica iz ugovora o prometu roba i usluga).

Odlučujući o žalbi tužitelja na prvostepenu presudu u odnosu na odbijajući dio tužbenog zahtjeva drugostepeni sud zauzima pravni stav da se u konkretnom slučaju prilikom odlučivanja o prigovoru zastarjelosti potraživanja nije mogla primjeniti odredba člana 374. ZOO, koja reguliše trogodišnji rok zastarjelosti, nego odredba člana 371. ZOO, koja reguliše petogodišnji rok zastarjelosti potraživanja. Međutim, po pravnom stavu drugostepenog suda ovaj rok zastarjelosti potraživanja ne može se primjeniti iz razloga što je tužbeni zahtjev postavljen na kraći period, tj. na period od 21.05.1997. do 01.01.2000. godine, u čijim granicama sud odlučuje. Zbog toga drugostepeni sud odbija žalbu tužitelja i potvrđuje prvostepenu presudu u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva.

Pravilan je pravni stav drugostepenog suda da se u konkretnom slučaju stranke nisu nalazile u ugovornom odnosu prometa roba i usluga i da se stoga na konkretan slučaj ne može primjeniti trogodišnji rok zastarjelosti potraživanja propisan odredbom člana 374. ZOO. Po ocjeni ovog suda pravni osnov tužbenog zahtjeva je odredba člana 218. ZOO (izdatak za drugog) za koji nije propisan poseban rok zastarjelosti potraživanja, pa se ima primjeniti opšti rok zastarjelosti potraživanja iz odredbe člana 371. ZOO, kako je to pravilno zaključio drugostepeni sud. Međutim, osnovano revizija tužitelja ukazuje da je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, a na pravilnu primjenu materijalnog prava u skladu sa odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05 i 19/06 – u daljem tekstu: ZPP) ovaj sud pazi i po službenoj dužnosti, kada je zaključio da se na konkretan slučaj ne može primjeniti petogodišnji rok zastarjelosti potraživanja iz odredbe člana 371. ZOO iz razloga što je tužbeni zahtjev postavljen na period kraći od pet godina. Prilikom odlučivanja o prigovoru zastarjelosti potraživanja, za pravilnu primjenu materijalnog prava, potrebno je utvrditi činjenice kada je zastarjelost počela teći, da li je bilo eventualnih zastoja zastarjevanja i kada je došlo do prekida zastarjevanja (ove činjenice u skladu sa pravilom o teretu dokazivanja dužna je dokazati ona strana koja se na njih poziva). Pri tome je irelevantno za koji vremenski period je postavljen tužbeni zahtjev, tj. da li je tužbeni zahtjev postavljen na period koji je kraći od zastarnog roka koji se ima primjeniti na konkretan slučaj. Kako je u ovom predmetu utvrđeno da je najstarije potraživanje dospjelo za naplatu 01.06.1997. godine, a tužba u ovoj pravnoj stvari, kojom je u skladu sa odredbom člana 388. ZOO prekinuto zastarjevanje, podignuta je dana 21.05.2001. godine, to znači da u skladu sa odredbom člana 371. ZOO ni za jedno utuženo potraživanje nije nastupila zastarjelost, pa su nižestepeni sudovi pogrešno primjenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev za potraživanja koja su dospjela do 21.05.1998. godine.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 Ps 058210 14 Rev od 08.09.20015. godine)

Član 18. stav 1., član 54. stav 1. i član 172. Zakona o obligacionim odnosima

KADA JE U PITANJU RUŠENJE BESPRAVNO SAGRAĐENOG OBJEKTA, ČIJE SE RUŠENJE PROVODI PRINUDNIM PUTEM U POSTUPKU ADMINISTRATIVNOG IZVRŠENJA NA OSNOVU VALJANOG IZVRŠNOG NASLOVA, TADA TO RUŠENJE TREBA OBAVITI SA PAŽNJOM

DOBROG DOMAĆINA, ODNOSNO TAKO DA ZA VLASNIKA NASTANE ŠTO JE MOGUĆE MANJA ŠTETA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 22 0 P 004593 13 Rev od 07 07.10.2014. godine).

Član 218. Zakona o obligacionim odnosima

IZDATAK ZA DRUGOG, KOJIM SE MAKAR I DJELIMIČNO ISPUNJAVA TUĐA ZAKONSKA OBAVEZA DAJE OSNOV ZA PRIMJENU ODREDBE ČLANA 218. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 20 0 Rs 018411 12 Rev od 31.01.2013. g.)

Član 312. Zakona o obligacionim odnosima

POVJERILAC IMA PRAVO URAČUNATI NESPECIFICIRANU DUŽNIKOVU UPLATU PO PRAVILIMA IZ ČLANA 312. STAV 2. DO 4. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA, TE TAKVOM UPLATOM MOŽE PODMIRITI I ZASTARJELU OBAVEZU.

POVJERILAC TREBA NAVESTI I DOKAZATI KOJE JE POTRAŽIVANJE NAMIRIO TAKVOM UPLATOM, JER SE U PROTIVNOM SMATRA DA JE DUŽNIK PODMIRIO ONU OBAVEZU KOJU ON SMATRA PLAĆENOM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 Ps 0 40676 11 Rev od 17.01.2013. g.)

Član 436. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

RAZLOG ZBOG ČEGA CEDENT PRENOSI SVOJE PRAVO NA CESIONARA NIJE BITAN ZA VALJANOST CESIJE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 33 0 P 045397 12 Rev od 25.07.2013. g.)

Član 62. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVOR O POKLONU JE UGOVOR BEZ NAKNADE, PA JE POBUDA ZA ZAKLJUCENJE TAKVOG UGOVORA NJEGOVI BITNI ELEMENT, O KOME SE MORA VODITI RACUNA I KAD NIJE IZRICITO NAVEDENA U UGOVORU. POSTOJANJE ZABLUDE O POBUDI KOJA JE BILA ODLUCNA ZA PREUZIMANJE OBAVEZE DUŽAN JE U POSTUPKU DOKAZATI POKLONODAVAC.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 51 0 P 005913 10

Rev od 31.01.2012. g.)

Član 66. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

NIŠTAV JE UGOVOR KOJI NIJE ZAKLJUCEN SAGLASNOŠĆU VOLJA UGOVORNIH STRANA, VEC JE NASTAO SAGLASNOŠĆU NJIHOVIH VOLJA DA SE KOD TRECIH LICA ILI DRŽAVNIH ORGANA STVORI PRIVID SKLOPLJENOG UGOVORA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 28 0 P 002343 11

Rev od 21.05.2012. g.).

Član 85. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVOR IZMEĐU VLASTODAVCA I ZASTUPNIKA, KOJIM SE ZASTUPNIK OBAVEZUJE DA U IME I ZA RACUN VLASTODAVCA PREDUZIMA ODREĐENE PRAVNE POSLOVE, NEPOSREDNO OBAVEZUJE VLASTODAVCA I DRUGU UGOVORNU STRANU. DRUGA UGOVORNA STRANA, POVODOM PRAVA I OBAVEZA IZ UGOVORA, NE NALAZI SE U MATERIJALNO PRAVNOM ODNOSU SA ZASTUPNIKOM DRUGE UGOVORNE STRANE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 0 P 000281 11

Rev 2 od 29.08.2012. g.)

Član 99. stav 2. i Član 100. Zakona o obligacionim odnosima

PRAVILO O TUMACENJU SPORNIH I NEJASNIH ODREDBI NIJE PRIMARAN VEC SEKUNDARAN PRINCIP TUMACENJA UGOVORA, KOJI DOLAZI DO PRIMJENE TEK AKO SE DRUGIM METODAMA TUMACENJA NEJASNOCA NE MOŽE OTKLONITI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 021039 11

Rev 2 od 23.02.2012. g.)

Član 103. Zakona o obligacionim odnosima

OKOLNOST DA SU UGOVARACI USMENO UGOVORILI DRUGACIJU KUPOPRODAJNU CIJENU U ODNOSU NA CIJENU NAZNACENU U PISMENOM KUPOPRODAJNOM UGOVORU NE CINI TAJ UGOVOR NIŠTAVIM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 17 0 P 002296 11

Rev od 31.05.2012. g.)

Član 103. i Član 111. Zakona o obligacionim odnosima

RAZLOZI ZA PONIŠTENJE RUŠLJIVOG UGOVORA RAZLIKUJU SE OD RAZLOGA ZA NIŠTAVOST UGOVORA PA SE TUŽBA ZA UTVRĐENJE NIŠTAVOSTI UGOVORA NE MOŽE

ZASNIVATI NA CINJENICAMA KOJE PREDSTAVLJAJU RAZLOG RUŠLJIVOSTI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 0 P 057322 11

Rev od 23.02.2012. g.)

Član 138. Zakona o obligacionim odnosima

PRIMJENA ODREDBE ČLANA 138. ZOO MOGUCA JE SAMO POD SLIJEDECIM KUMULATIVNO ISPUNJENIM USLOVIMA: A) DA SE RADI O DVOSTRANOM UGOVORU; B) DA JE U PITANJU TAKVA NEMOGUCNOST ISPUNJENJA OBAVEZA KOJA VODI GAŠENJU OBAVEZE, ODNOSNO DA SE RADI O NAKNADNOJ OBJEKTIVNOJ, TRAJNOJ I POTPUNOJ NEMOGUCNOSTI ISPUNJENJA OBAVEZE ZA KOJU DUŽNIK NIJE ODGOVORAN; C) DA JE DRUGA STRANA ODGOVORNA ZA NEMOGUCNOST ISPUNJENJA. DRUGA STRANA JE ODGOVORNA AKO JE DO NEMOGUCNOSTI ISPUNJENJA DOŠLO ZBOG OKOLNOSTI KOJA JE MOGLA SPRIJECITI, OTKLONITI ILI IZBJECI, KAO I KADA JE NEMOGUCNOST ISPUNJENJA NASTUPILA ZBOG OKOLNOSTI KOJE NIJE MOGLA SPRIJECITI, OTKLONITI ILI IZBJECI, AKO JE STVORILA SITUACIJU U KOJOJ JE DOŠLO DO NEMOGUCNOSTI ISPUNJENJA.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 013088 12

Rev od 29.08.2012. g.)

Član 162. Zakona o obligacionim odnosima

TUŽENI, KOJI JE UKLONIO TERETNA MOTORNA VOZILA TUŽITELJA SA PUTA KOJA JE OVAJ POSTAVIO U NAMJERI DA GA ONEMOGUCI DA TIM PUTEM PROVEZE ROBU KOJU JE U SKLADU SA UGOVORIMA TREBAO U ODREĐENO VRIJEME UTOVARITI U ŽELJEZNICKE VAGONE, NE ODGOVARA ZA ŠTETU NASTALU TOM PRILIKOM NA VOZILIMA TUŽITELJA JER JE POSTUPAO U USLOVIMA DOZVOLJENE SAMOPOMOCI, BUDUCI DA JE ŠTITIO SVOJU IMOVINU I OTKLANJAO POVREDU SVOGA PRAVA.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 70 0 Ps 001141 10

Rev od 09.02.2012. g.)

Član 186. i Član 277. Zakona o obligacionim odnosima

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA NA NENOVCANU MATERIJALNU ŠTETU TECE POCEV OD DANA NASTANKA ŠTETE, A NA NEMATERIJALNU ŠTETU POCEV OD DANA PODNOŠENJA TUŽBE, IZUZEV UKOLIKO JE ŠTETA NASTALA ODNOSNO TUŽBA PODNESENA PRIJE PUŠTANJA U OPTICAJ NOVCANE JEDINICE KONVERTIBILNA MARKA. U TIM SLUCAJEVIMA ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA NA NENOVCANU MATERIJALNU I NEMATERIJALNU ŠTETU TECE OD 22.06.1998. g., KAO DANA PUŠTANJA U OPTICAJ KONVERTIBILNE MARKE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 0 P 052782 11 Rev

od 07.06.2012. g.)

Član 210. Zakona o obligacionim odnosima

STICANJE BEZ OSNOVA MOŽE SE MANIFESTOVATI NE SAMO U POVEĆANJU IMOVINE VEC I U NJENOJ NEOPRAVDANOJ UŠTEDI NA TERET DRUGE STRANE.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 58 0 Ps 901258 10 Rev 2 od 22.03.2012. g.)

Član 210. i Član 219. Zakona o obligacionim odnosima

Član 127. Zakona o parničnom postupku

BESPRAVNO KORIŠTENJE NECIJEG PUTA DAJE VLASNIKU PUTA PRAVO NA ZAHTIJEV ZA NAKNADU S NASLOVA STICANJA BEZ OSNOVA, O CIJOJ VISINI, KADA SU ZA TO ISPUNJENE ZAKONSKE PRETPOSTAVKE, SUD MOŽE ODLUCITI I NA OSNOVU SLOBODNE OCIJENE.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 32 0 P 063523 11 Rev od 10.04.2012. g.)

Član 372. Zakona o obligacionim odnosima

SAMOSTALNO POTRAŽIVANJE ZATEZNIH KAMATA, NAKON PODMIRENJA GLAVNOG POTRAŽIVANJA, ZASTARIJEVA U ROKU OD TRI g. OD DOSPIJECA SVAKOG POJEDINOG DNEVNOG OBROKA KAMATA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 045098 11

Rev od 03.11.2011. g.)

Član 377. Zakona o obligacionim odnosima

Član 100. Zakona o krivičnom postupku SFRJ

NE PODLIJEŽE ZASTARI ZAHTJEV ZA NAKNADU ŠTETE PROUZROKOVANE NEKIM OD KRIVICNIH DIJELA PROTIV COVJECNOSTI I MEDUNARODNOG PRAVA ZA KOJA KRIVICNI ZAKON NE PREDVIDA ZASTARIJEVANJE KRIVICNOG GONJENJA I IZVRŠENJA KAZNE.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 0 P 001956 11

Rev od 15.11.2011. g.)

Član 394. Zakona o obligacionim odnosima

U SLUCAJU KADA OBAVEZA TUŽENOG GLASI ISKLJUCIVO NA DOMACU VALUTU, BEZ UGOVARANJA VALUTNE KLAUZULE, NEMA ZAKONSKOG OSNOVA ZA SVODENJE

POTRAŽIVANJA TUŽITELJA NA DEVIZNU PROTIVRIJEDNOST OBAVEZE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 041794 11

Rev od 14.06.2012. g.).

Član 68. Zakona o obligacionim odnosima

KADA KUPAC, NAKON ZAKLJUCENJA UGOVORA O KUPOPRODAJI, PISMENOM IZJAVOM IZRAZI PRODAVCU VOLJU “DA SE UGOVOR STAVI VAN SNAGE”, A PRODAVAC NAKON TOGA PODNESE PROTIV NJEGA TUŽBU ZA PREDAJU U POSJED PREDMETA KUPOPRODAJE, IMA SE ZAKLJUCITI DA SE PRODAVAC NA TAJ NACIN SAGLASIO SA KUPCEM I DA JE KUPOPRODAJNI UGOVOR RASKINUT NEFORMALNIM SPORAZUMOM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 P 000337 09

Rev od 27.01.2011. g.)

Član 133. Zakona o obligacionim odnosima

DO RASKIDA UGOVORA ZBOG PROMIJENJENIH OKOLNOSTI NE DOLAZI PO SILI ZAKONA NITI PROSTOM IZJAVOM JEDNE UGOVORNE STRANE, VEC SAMO ODLUKOM SUDA KOJA IMA KONSTITUTIVNI KARAKTER.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 64 0 P 006046 10

Rev od 15.02.2011. g.)

Član 196. Zakona o obligacionim odnosima

ZA DONOŠENJE ODLUKE O IZMJENI DOSUDENE RENTE OD ODLUCNOG ZNACAJA JE RASPRAVITI I UTVRDITI DA LI SU SE I U CEMU ZNATNIJE PROMJENILE OKOLNOSTI NA OSNOVU KOJIH JE DONESENA PRIJAŠNJA ODLUKA O PLACANJU RENTE. U SPORU ZA POVECANJE RANIJE DOSUDENE RENTE TUŽENI NE MOŽE SUSPJEHOM ISTICATI PRIGOVORE KOJIMA OSPORAVA PRAVLNOST RANIJEG UTVRĐENJA PRAVA NA RENTU.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 70 0 Rs 000525 10 Rev od 08.09.2011. g.)

Član 215. Zakona o obligacionim odnosima

NAKNADA NUŽNIH TROŠKOVA I TROŠKOVA KOJI SU BILI KORISNI ZA VLASNIKA STVARI NAKNADUJU SE NESAVJESNOM POSJEDNIKU PO CIJENAMA U VRIJEME PREDAJE STVARI VLASNIKU, A PREMA TIM CIJENAMA SE UTVRDUJE I VRIJEDNOST KORISTI KOJU JE OVAJ POSJEDNIK IMAO OD STVARI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 P 000205 09

Rev od 06.01.2011. g.)

Član 280. – 285. Zakona o obligacionim odnosima

DA BI TUŽITELJ USPIO U SPORU POKRENUTIM PAULIJANSKOM TUŽBOM DUŽAN JE DOKAZATI DA JE ZAKLJUCENJEM SPORNOG UGOVORA TUŽENI, KAO NJEGOV DUŽNIK, UMANJIO SVOJU IMOVINU U TOJ MJERI DA NEMA SREDSTAVA ZA ISPUNJENJE TUŽIOCEVOG POTRAŽIVANJA, ODNOSNO DA TUŽENI NE POSJEDUJE DRUGU IMOVINU IZ KOJE BI MOGAO IZMIRITI SVOJU OBAVEZU PREMA TUŽITELJU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 70 0 P 000233 09)

Rev od 03.02.2011. g.)

Član 391. Zakona o obligacionim odnosima

ZA PREKID ZASTARJEVANJA NIJE DOVOLJNO DA POVJERILAC PISMENO ILI USMENO POZOVE DUŽNIKA DA ISPUNI OBAVEZU. ZASTARA SE PREKIDA PODNOŠENJEM TUŽBE, ALI NE I POZIVANJEM DUŽNIKA IZVAN SPORA DA NAKNADI ŠTETU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Rs 080883 11)

Rev od 29.09.2011. g.)

Član 67. stav 1. i član 446. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVOR O PREUZIMANJU DUGA MOŽE SE ZAKLJUČITI PROSTOM SAGLASNOŠĆU VOLJA UGOVORNIH STRANA, PA SE POSTOJANJE VOLJE ZA ZAKLJUČENJE TAKVOG NEFORMALNOG UGOVORA MOŽE ISKAZATI I PUTEM ODREĐENIH KONKLUDENTNIH RADNJI.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 070-0-Rev-08-001012 od 10.11.2009. g.)

Član 79. Zakona o obligacionim odnosima

KAPARA SE DAJE U TRENUTKU ZAKLJUČENJA UGOVORA KAO ZNAK DA JE UGOVOR NASTAO I KAO SREDSTVO OBEZBJEĐENJA IZVRŠENJA TOG UGOVORA. ONA SE MORA IZRIČITO UGOVORITI, PA SE POSTOJANJE UGOVORA O KAPARI NE MOŽE PRETPOSTAVLJATI SAMO NA OSNOVU ČINJENICE DA JE KUPAC U VRIJEME ZAKLJUČENJA UGOVORA DAO PRODAVCU IZVJESTAN NOVČANI IZNOS.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 070-0-Rev-08-001132 od 24.12.2009. g.)

OKOLNOST DA TUŽITELJICA, KAO PRODAVAC, U VRIJEME ZAKLJUČENJA UGOVORA O PRODAJI STANA NIJE BILA UPISANA U ZEMLJIŠNOJ KNJIZI KAO VLASNIK STANA NEMA ZA POSLJEDICU NIŠTAVOST UGOVORA UKOLIKO SE TUŽITELJICA, NAKON ZAKLJUČENJA

TOG UGOVORA, UKNJIŽILA KAO VLASNIK STANA, NAKON ČEGA SE I KUPAC, OSNOVOM UGOVORA O PRODAJI STANA, UKNJIŽIO KAO VLASNIK STANA.

Član 148. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

UGOVORNI ODNOS IZMEĐU DVA LICA NE PROTEŽE SE NA UGOVORNI ODNOS JEDNOG OD NJIH I TREĆEG LICA, JER UGOVOR, U PRAVILU, STVARA PRAVA I OBAVEZE SAMO ZA UGOVORNE STRANE.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 070-0-Rev-09-000212 od 09.03.2010. g.)

Član 210. i član 211. Zakona o obligacionim odnosima

PRAVNO LICE, KOJE KAO DAVALAC STANA NA KORIŠTENJE ULOŽI SVOJA NOVČANA SREDSTVA U RENOVIRANJE STANA PRIVREMENOG KORISNIKA, INAČE DIREKTORA TOG PRAVNOG LICA, A KOGA NA TO ULAGANJE NE OBAVEZUJE NITI JEDNA ZAKONSKA ILI UGOVORNA ODREDBA, NE MOŽE OSNOVANO, PO ISELJENJU PRIVREMENOG KORISNIKA, ZAHITIJEVATI OD PREDRATNOG NOSIOCA STANARSKOG PRAVA POVRAT TIH ULOŽENIH SREDSTAVA POZIVOM NA ODREDBE O STICANJU BEZ OSNOVA.

Član 210. i član 394. Zakona o obligacionim odnosima

STICALAC BEZ OSNOVA VRAĆA SVE ONO ŠTO JE NEOSNOVANO STEKAO, BEZ OBZIRA NA SVOJU SAVJESNOST ILI NESAVJESNOST, KOJA JE ZNAČAJNA SAMO ZA PITANJE VRAĆANJA PLODOVA I PLAĆANJE ZATEZNIH KAMATA, PRI ČEMU SE PRVENSTVENO VRŠI USPOSTAVA PRIJAŠNJEG STANJA BILO DA SE RADI O INDIVIDUALNO ODREĐENOJ STVARI, GENERIČKOJ STVARI ILI O SUMI NOVCA. ISKLJUČENA JE MOGUĆNOST REVALORIZACIJE PRIMLJENE SUME NOVCA NJENIM PRETVARANJEM U DRUGU VALUTU (NJEMAČKU MARKU) TE POTOM PRETVARANJE OVE U VAŽEĆU DOMAĆU VALUTU NA DAN PRESUĐENJA, JER BI TAKVIM POSTUPANJEM BILO IZIGRANO NAČELO MONETARNOG NOMINALIZMA IZRAŽENO U ČLANU 394. ZOO, KOJE PODRAZUMIJEVA ISPLATU ONOG BROJA NOVČANIH JEDINICA NA KOJI OBAVEZA GLASI.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj 070-0-Rev-08-001688 od 23.02.2010. g.)

Član 262. Zakona o obligacionim odnosima

VLASNICI ILI OSNIVAČI PRAVNOG LICA NISU AKTIVNO LEGITIMISANI U SPORU RADI ISPUNJENJA UGOVORA ZAKLJUČENOG IZMEĐU TOG PRAVNOG LICA I DRUGOG PRAVNOG LICA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 070-0-Rev-08-001066 od 23.02.2010. g.)

Član 361., član 373. i član 375. Zakona o obligacionim odnosima

Član 19. stav 1. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija

**ZASTARA ZAHTJEVA ZA ISPLATU ZAKUPNINE KOD UGOVORA O ZAKUPU KOJIM JE
OBAVEZA ZAKUPCA ZA PLAĆANJE ZAKUPNINE ODLOŽENA DO NAMIRENJA NJEGOVIH
SREDSTAVA ULOŽENIH U PREDMET ZAKUPA POČINJE TEĆI OD NASTUPANJA
UGOVORENOG ODLOŽNOG USLOVA.**

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 0 Ps 044546 09 Rev od 20.03.2010. g.)